

Тулупов М.О.

Київський національний університет будівництва і архітектури

УДОСКОНАЛЕННЯ ВІДОМИХ ПІДХОДІВ ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ТЕРМІНУ «ЗРІЛІСТЬ» В КОНТЕКСТІ УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТАМИ

Концепція зрілості (maturity) є достатньо поширеною на практиці та є основою розробки та застосування моделей зрілості в різних предметних областях, в тому числі і в управлінні проектами (УП).

Але на сьогодні відсутнє єдине та загальноприйняте визначення терміну «зрілість» [1].

Враховуючи зростання інтересу організацій щодо використання на практиці такого інструменту як модель зрілості [2], винайдення найбільш загального визначення терміну «зрілість» є своєчасним та актуальним питанням.

В таблиці 1 представлені найбільш відомі джерела та визначення терміну «зрілість», які в них наведені.

Таблиця 1 – Найбільш відомі джерела та визначення терміну «зрілість»

Джерело. Визначення терміну «зрілість»
1. The Oxford English Dictionary [Text] / Simpson J.A. and Weiner E.S.C. (Eds.). 2nd edition Oxford: Clarendon Press, 1989. 20 Volume Set. Vol. 9. 1056 p.
1. Стан зрілості, повнота або досконалість розвитку і зростання. 2. Психічна і фізична зрілість або його атрибути; також стан повноліття. 3. Стан завершеності, досконалості або готовності (для нематеріальних речей).
2. Mettler Tobias. Maturity assessment models: a design science research approach [Text] / Tobias Mettler // International Journal of Society Systems Science. 2011. Vol. 3, iss.1/2. P. 81–98. doi: 10.1504/IJSSS.2011.038934.

<p>1. Міра оцінки здібностей організації</p> <p>2. Еволюційний прогрес у демонстрації конкретної здібності, пов'язаної з людьми, процесами чи об'єктами, або в досягненні цілі від початкової до бажаної або кінцевої стадії.</p>
<p>3. Poeppelbuss Jens. Maturity Models in Information Systems Research: Literature Search and Analysis [Text] / Jens Poeppelbuss, Björn Niehaves, Alexander Simons and Jörg Becker // Communications of the Association for Information Systems. 2011. Vol. 29, iss. 1. P. 505–532. doi: 10.17705/1CAIS.02927.</p>
<p>Міра, яка дозволяє організаціям оцінювати свої здібності по відношенню щодо певної проблемної області або різних видів організаційних ресурсів (процесів, об'єктів/технологій, людей).</p>
<p>4. Managing Successful Projects with PRINCE2® [Text]. Sixth edition. London, UK: AXELOS Limited, 2017. 400 p.</p>
<p>1. Міра надійності, ефективності та результативності процесу, функції, організації тощо. Найбільш зрілі процеси та функції формально узгоджені з бізнес-цілями та стратегією та підтримуються структурою для постійного вдосконалення.</p> <p>2. Зрілість відноситься до здібностей організації, компетентність - до здібностей персоналу.</p>
<p>5. Paulk Mark C. Capability Maturity ModelSM for Software. Technical Report: CMU/SEI-93-TR-024, ESC-TR-93-177 [Text] / Mark C. Paulk, Bill Curtis, Mary Beth Chrissis, Charles V. Weber. Version 1.1. Pittsburgh, PA, USA: Software Engineering Institute, Carnegie Mellon University, 1993. 65 p.</p>
<p>1. Ступінь, в якій конкретний програмний процес чітко визначений, керований, вимірюваний, контрольований та ефективний. Зрілість передбачає потенціал для зростання здібностей і вказує як на цінність програмного процесу організації, так і на послідовність, з якою він застосовується в проектах по всій організації. Здібності програмного процесу описують діапазон очікуваних результатів, яких можна досягти, дотримуючись програмного процесу.</p> <p>2. Ступінь, в якому організація чітко та послідовно розгортає процеси, які документовані, керовані, вимірювані, контрольовані та постійно вдосконалюються. Організаційна зрілість може бути виміряна за допомогою оцінок.</p>
<p>6. Kwak Young Hoon. Project Management Process Maturity (PM2) Model [Text] / Young Hoon Kwak and C. William Ibbs // Journal of Management in Engineering. 2002. Vol. 18, iss. 3. P. 150–155. doi: 10.1061/(ASCE)0742-597X(2002)18:3(150).</p>
<p>Зрілість управління проектами - чітко визначений рівень складності, який оцінює сучасні практики та процеси управління проектами.</p>
<p>7. Бушуєв С.Д., Бушуєва Н.С., Покровницька О.О. Технологічна зрілість як інструмент стратегічного розвитку компаній на основі управління проектами</p>

[Текст] / С.Д. Бушуєв, Н.С. Бушуєва, О.О. Покровницька // **Управління проектами та розвиток виробництва: Зб. наук. пр. № 1(9). Луганськ: вид-во СНУ ім. В.Даля, 2004. С. 5–16.**

Технологічна зрілість підприємств в управлінні проектами – це міра готовності до ефективного управління своєю діяльністю та розвитком на основі проектного підходу. Це потенціал для змін та розвитку організації.

8. The standard for organizational project management (OPM) [Text]. Newtown Square, PA, USA: Project Management Institute, Inc., 2018. 91 p.

Зрілість організаційного управління проектами – це рівень здатності організації досягати бажаних стратегічних результатів у спосіб, який є прогнозованим, контрольованим та надійним.

9. Organizational project management maturity model (OPM3) [Text]. Third edition. Newtown Square, PA, USA: Project Management Institute, Inc., 2013. 246 p.

Зрілість включає в себе не тільки стан результативності в рамках управління проектами, програмами та портфелями, а й еволюцію організації до цього стану у вигляді чотирьох стадій покращення процесів: стандартизація, оцінка, контроль, постійне покращення.

10. Crawford J. Kent. Project Management Maturity Model [Text] / J. Kent Crawford. Third Edition. Boca Raton, FL, USA: CRC Press, Taylor & Francis Group, LLC, 2015. 216 p.

Характеристика стану результативності організації під час виконання нею задач.

11. International Project Management Association. Organizational competence baseline for developing competence in managing by projects [Text]. IPMA Global Standard. Version 1.1. Zurich, Switzerland: IPMA, 2016. 111 p.

Компетентність організації в області управління проектами - це здатність організації інтегрувати людей, ресурси, процеси, структури і культури в проектах, програмах і портфелях за підтримки системи управління і керівництва. Така компетентність повинна відповідати місії, баченню та стратегії організації, її метою є досягнення результатів і забезпечення безперервного розвитку організації. Оцінка компетентності - це визначення класу компетентності.

12. Kerzner Harold. Using the project management maturity model: strategic planning for project management [Text]. Third edition. Hoboken, New Jersey: John Wiley & Sons, Inc., 2018. 292 p.

Зрілість управління проектами - це безперервний процес періодичного виявлення, вимірювання, реалізації та переоцінки можливостей постійного поліпшення в системі реалізації проектів і інфраструктурі її підтримки, щоб організація могла поліпшити свої здібності для досягнення своїх стратегічних цілей і завдань.

В результаті систематизації та узагальнення найбільш відомих визначень з джерел, наведених в таблиці 1, нами розроблене власне визначення терміну «зрілість», яке наведено нижче.

Зрілість – це стан та міра розвитку певної предметної області діяльності людини або організації. Головними характеристиками зрілості є здібності та результативність, яка відповідає та отримується завдяки володінню цими здібностями.

Для розкриття сутності зрілості у визначеннях в таблиці 1 застосовуються й інші терміни.

Якщо розглянути найбільш поширені моделі зрілості з фіксованим рівнем, то набуття та розвиток зрілості в певній предметній області відбувається через логічну послідовність станів та мір, від стану та міри з найменшими показниками здібностей та результативності до стану та міри, яким відповідають найбільші показники здібностей та результативності.

Основними формами представлення та оцінки зрілості (стану та міри) в моделях зрілості управління проектами є рівень, стадія, етап, ступень, клас.

Терміни «зрілість» та «компетентність» розглядаються в джерелах як аналогічні за значенням [3].

Для організацій в умовах динамічних змін ринкового середовища ці терміни відіграють стратегічне значення, дозволяють визначити та показують потенціал та напрям розвитку певної предметної області, реалізація якого дозволить в майбутньому забезпечити необхідні здібності та результативність, досягти стратегічних показників розвитку та функціонування [1,2,4].

Запропоноване нами визначення терміну «зрілість», порівняно з наведеними в таблиці 1, є найбільш загальним, застосовна до будь-якої предметної області, системно розкриває зміст та структуру, дослідженого в роботі, терміну.

Література

1. Wendler Roy. The Maturity of Maturity Model Research: A Systematic Mapping Study [Text] / Roy Wendler // Information and Software Technology. 2012. Vol. 54, No 12. P. 1317 – 1339. <https://dx.doi.org/10.1016/j.infsof.2012.07.007>. ISSN 0950-5849, ISSN 0950-5849.
2. dos Santos-Neto João Batista Sarmiento & Seixas Costa Ana Paula Cabral. Enterprise maturity models: a systematic literature review [Text] / João Batista Sarmiento dos Santos-Neto & Costa Ana Paula Cabral Seixas // Enterprise Information Systems. 2019. Vol. 13, iss. 5. P. 719–769. doi: 10.1080/17517575.2019.1575986.
3. International Project Management Association. Individual Competence Baseline for Project, Program & Portfolio Management. IPMA Global Standard. Version 4.0. Zurich, Switzerland: IPMA, 2015. 431 p.
4. International Project Management Association. Organizational competence baseline for developing competence in managing by projects [Text]. IPMA Global Standard. Version 1.1. Zurich, Switzerland: IPMA, 2016. 111 p.